

**TFRS DEĞİŞİKLİKLERİNE UYUM KAPSAMINDA KURUM GENEL
DEĞERLENDİRMELERİ HAKKINDA SEKTÖR DUYURUSU (SAYI: 4)
(2022/5)**

Yabancı Para Cinsinden Düzenlenen Sözleşmelerin Raporlanması

Yabancı para cinsinden düzenlenen sigorta sözleşmelerine ilişkin olarak; söz konusu sözleşmelerin ilk defa finansal tablolara alınmasında ölçümü, sözleşme döneminde hesaplanacak iskonto ve sözleşmeye dayalı hizmet marjına olan etkisi ve raporlama döneminde kur etkisinin nasıl raporlanacağına ilişkin olarak Kurumumuz mütalaasının sektörle paylaşılmasında yarar bulunduğu kanaatine varılmıştır.

Bilindiği üzere TFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri Standardının 30 uncu paragrafında “İşletme, TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri’ni yabancı para cinsinden nakit akışları yaratan bir sigorta sözleşmesi grubuna uygularken, söz konusu sözleşme grubunu, sözleşmeye dayalı hizmet marjı dahil, parasal kalem olarak dikkate alır”, 92 nci paragrafında ise “30’uncu paragraf, işletmenin sigorta sözleşmelerini, yabancı para cinsinden kalemlerin işletmenin ağırlıkla kullanılan para birimine çevrilmesi açısından, TMS 21 kapsamında parasal kalem olarak dikkate almasını gerektirir. İşletme, sigorta sözleşmesi gruplarının defter değerindeki değişikliklerle ilgili kur farklarını, 90’uncu paragraf uyarınca diğer kapsamlı gelire dahil edilen sigorta sözleşmesi gruplarının defter değerindeki değişikliklerle ilgili olmadığı sürece (ki bu durumda diğer kapsamlı gelire dahil edilirler), kâr veya zarar tablosuna dahil eder.” ifadeleri yer almaktadır. TMS 21 Kur Değişiminin Etkileri Standardının ise 21 inci paragrafında “Bir yabancı para işlemi ilk muhasebeleştirme sırasında; yabancı para birimindeki tutara, geçerli para birimi ile işlem tarihindeki yabancı para birimi arasındaki geçerli kur uygulanarak, geçerli para biriminden kaydedilir.”, 22 inci paragrafında “İşlem tarihi, işlemin Türkiye Finansal Raporlama Standartları’na göre ilk defa kaydedilmesi gerektiği tarihtir. Uygulama kolaylığı nedeniyle, işlem tarihindeki gerçek kura yaklaşan bir kurun, örneğin, haftanın ya da ayın ortalama kurunun, o dönem içinde her bir yabancı para biriminde gerçekleşen işlemlerin tümü için kullanılması mümkündür. **Bununla birlikte, döviz kurunun önemli ölçüde dalgalanması durumunda dönem için ortalama kur kullanılmaz**”, 23 üncü paragrafında “Her raporlama dönemi sonunda aşağıdaki çevrim işlemleri gerçekleştirilir:

- (a) Yabancı para parasal kalemler kapanış kurundan çevrilir;
- (b) Tarihi maliyet cinsinden ölçülen yabancı para birimindeki parasal olmayan kalemler işlem tarihindeki döviz kuru kullanılarak çevrilir ve
- (c) Gerçeğe uygun değerden ölçülen yabancı para birimindeki parasal olmayan kalemler gerçeğe uygun değer ölçüldüğü tarihteki döviz kurları kullanılarak çevrilir.”, 28 inci paragrafında “Parasal kalemlerin ödenmesinden ya da dönem içinde veya önceki finansal tablolarda ilk muhasebeleştirme sırasında çevrildiklerinden farklı kurlardan çevrilmelerinden kaynaklanan kur farkları, 32’nci paragrafta belirtilenler hariç olmak üzere, oluştukları dönemde kâr veya zararda muhasebeleştirilir.”, 29 uncu paragrafında ise “Yabancı para bir işlemde parasal kalemler oluştuğunda ve işlem tarihi ile ödeme tarihi arasında döviz kurunda değişim olduğunda, kur farkı oluşur. İşlem, gerçekleştiği muhasebe döneminde kapanıyorsa, tüm kur farkı aynı dönemde finansal tablolara yansıtılır. Ancak, işlem izleyen bir muhasebe

döneminde kapanıyorsa, kapanma tarihine kadar her bir dönemde muhasebeleştirilecek kur farkları her dönemde döviz kurlarında meydana gelen değişime göre belirlenir.” ifadeleri yer almaktadır.

Yukarıda yer alan ifadeler kapsamında yabancı para üzerinden tanzim edilen sigorta sözleşmeleri ilk finansal tablolara alınmalarında işlem tarihindeki yabancı para birimine ilişkin kur uygulanarak geçerli para biriminden kaydedilir. Bununla birlikte kolaylık sağlaması açısından TMS 21 Standardının 22 nci paragrafı çerçevesinde ilgili yabancı para birimine ilişkin kurdaki değişim dikkate alınarak belli dönemler için sözleşme grubunun ağırlıklı veya aritmetik ortalama döviz kuru dikkate alınarak kayda alınması mümkündür. Hesaplamalarda kullanılacak döviz kurlarının belirlenmesinde; sözleşme (sigorta sözleşmesi, türev araç sözleşmeleri vb.) ile belirlenmiş olan varlık ve yükümlülükler için sözleşmede belirlenen döviz kuru, sözleşme ile belirlenmemiş olan varlık ve yükümlülükler için ise sırasıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış ve satış kurları dikkate alınır.

Finansal durum tablosuna ilişkin olarak raporlama dönemi sonunda TFRS 17 uyarınca sigortacılık hizmet marjı dâhil olmak üzere sözleşme grubu, parasal kalem olarak dikkate alınması gerektiğinden TMS 21 kapsamında kur etkisi kapanış kuru dikkate alınarak değerlendirilir. Kar veya zarar tablosuna ilişkin olarak ise sigorta ve reasürans sözleşmelerine ilişkin gelir-gider hesaplarının döneme ait ortalama kur üzerinden değerlendirilmesi mümkündür.

Kur etkisi finansal tablolarda; dönem sonuna ait finansal durum tablosu, döneme ait kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunda kaynağı belirtilecek şekilde ayrı ayrı gösterilir.

Prim Olarak Tahsil Edilen Tutarların TFRS 17 Kapsamında Durumu

Sigorta sözleşmeleri kapsamında sigorta ürününün konusuna göre; banka ve sigorta muameleleri vergisi, trafik hizmetleri geliştirme fonu, yangın sigorta vergisi, Güvence Hesabı sigortalı payı ve Sosyal Güvenlik Kurumu’na (SGK) aktarılmak üzere alınan primler gibi başka kurum ve kuruluşlara aktarılmak üzere sigortalıdan tahsil edilen tutarlar şirketler tarafından tahsil edilmektedir. Bahse konu tutarların sigortacılık yükümlülükleri ve sigorta hasılatı altında gösterilmesine ilişkin olarak Kurumumuz görüşünün sektörle paylaşılmasında yarar bulunduğu kanaatine varılmıştır.

Bilindiği üzere Standardın B65 inci paragrafında “*Bir sigorta sözleşmesinin sınırı içinde kalan nakit akışları, doğrudan sözleşmenin ifasıyla ilgili olan nakit akışlarıdır; buna işletmenin tutar ve zamanlamasını belirleme yetkisine sahip olduğu nakit akışları da dahildir.*

Sözleşme sınırı içinde kalan nakit akışları aşağıdakileri içerir:

(i) *Doğrudan mevcut sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan veya makul ve tutarlı bir esasa göre mevcut sözleşmelerle ilişkilendirilebilen işleme dayalı vergiler (prim vergileri, katma değer vergileri ile mal ve hizmet vergileri gibi) ve vergi benzeri yükümlülükler (itfaiye hizmeti harçları ve garanti fonu vergileri gibi).*

...” ifadesi yer almaktadır. Bu kapsamda sigorta sözleşmesi kapsamında tahsil edilen ilgili tutarlar Standart uyarınca primle ilgili nakit akışları içerisinde yer aldığından dolayı sigorta sözleşmelerine ilişkin yükümlülükler içerisinde yer alması gerekmektedir. Bununla birlikte SGK’ya aktarılmak üzere yazılan primler hariç olmak üzere anılan tutarlar Standart kapsamında belirtilen sigorta hasılatını belirleyen nakit akışları içerisinde yer almadığından söz konusu tutarların sigorta hasılatı içinde yer almaması

gerekmektedir. SGK'ya aktarılmak üzere yazılan primlerin ise aynı tutarda olacak şekilde sigorta hasılatı ve sigorta hizmeti giderlerinin içinde yer alması gerekmektedir.

Devlet Destekli Tarım Sigortaları, Zorunlu Deprem Sigortası ve Yeşil Kart Sigortasının TFRS 17 Kapsamında Durumu

Bilindiği üzere sigorta şirketleri, devlet destekli tarım sigortaları (retrosesyon yoluyla alınan işler hariç), zorunlu deprem sigortası ve yeşil kart sigortası kapsamında tanzim ettikleri poliçelerde teminatı sağlayan kuruluş olmamakla birlikte bahse konu sigorta poliçelerinden belli oranlar üzerinden komisyon geliri elde etmektedirler. Bu kapsamda sigorta şirketleri için aracılık niteliği taşıyan bu işlemlerin TFRS 17 kapsamı dışında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Ancak anılan sigortalar kapsamında teminatı sağlayan kurum ve kuruluşlar, gerçekleştirmiş oldukları sigortacılık ve reasürans işlemlerini TFRS 17 kapsamında değerlendirmelidir.

